

STRATEGIA ROZWOJU MIASTA ZGIERZA NA LATA 2008-2015

WPROWADZENIE

Uchwałą Nr XLVI/377/98 z dnia 5 czerwca 1998 roku Rada Miasta Zgierza przyjęła „Strategię rozwoju miasta Zgierza 1998-2015”. Ze względu na zmieniające się warunki rozwoju miasta Zgierza w zakresie infrastruktury społecznej, gospodarczej i ekologiczno-przestrzennej, w dniu 27 czerwca 2002 r. podjęto uchwałę Nr XLIII/452/2002 przyjmującą zaktualizowany dokument pn. „Strategia rozwoju miasta Zgierza 2002-2010”. Celem uchwały było dostosowanie pierwotnego dokumentu z 1998 roku do zachodzących we wspólnocie samorządowej zmian. Zaktualizowany dokument z 2002 roku stanowi, że strategia to *„ustalenie celów możliwych do osiągnięcia oraz metod, jakie zastosuje się realizując ustalone cele w zmieniających się warunkach wewnętrznych i zewnętrznych. To dokument o ogólnym charakterze, który koncentruje się na sprawach najistotniejszych, strategia wyznacza główne kierunki rozwoju miasta przy efektywnym wykorzystaniu wszystkich miejscowych potencjałów. W dalszym etapie jest podstawą do opracowania szczegółowych planów operacyjnych”*. Do powyższej definicji, która nie straciła na aktualności, należy dodać, iż strategia wskazuje kierunek rozwoju dla miasta. Obecnie i w przyszłości jest to kierunek przyjęty dla całego kraju – funkcjonowanie w strukturach Unii Europejskiej. Wynikiem realizacji strategii rozwoju miasta powinno być stworzenie miejsca przyjaznego dla mieszkańców, rozwiniętego gospodarczo i społecznie. Wyzwalanie aktywności społecznej wraz z niezbędną konsekwencją działań strategicznych podejmowanych przez władze lokalne przyczyni się do rozwoju miasta oraz do generowania zmian odczuwalnych przez mieszkańców Zgierza.

Strategia rozwoju miasta Zgierza na lata 2008-2015 wyznacza cele i działania, które mają przyczynić się do zwiększania konkurencyjności naszego miasta i jego znaczenia w województwie łódzkim. Proces globalizacji, liberalizacji i rozwoju jest oparty na wiedzy. Temu wyzwaniu musi sprostać również Zgierz. Realizacja zawartych w dokumencie założeń będzie możliwa tylko przez współpracę/synergii podmiotów gospodarczych, władz lokalnych, organizacji społecznych, kulturalnych i mieszkańców.

Strategia zakłada, że oparciem dla rozwoju Zgierza ma być:

- stabilny rozwój gospodarczy miasta,
- zdrowe, kulturalne, światłe i z informatyzowane społeczeństwo,
- czyste środowisko i racjonalnie zagospodarowana przestrzeń miasta.

Strategia rozwoju miasta jako ogólna wizja ma charakter długookresowy. Horyzont czasowy ustalony na okres 2008-2015 jest przyjęty dla skorelowania z obowiązującymi okresami programowania polityki regionalnej Unii Europejskiej – Agendy 2007 oraz zastosowania zasady n+2 dla okresu rozliczania przyznanej pomocy unijnej do 2 lat po zakończeniu okresu programowania (obecnie jest to okres lat 2007-2013).

METODYKA PRAC

Strategia rozwoju miasta została opracowana zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju. Praktyczna realizacja zasady zrównoważonego rozwoju jest możliwa poprzez ekonomiczne działanie opierające się na trzech zasadach:

- 1) zasadzie równowagi - czyli zasadzie ładu gospodarczego (ekonomicznego). W kontekście zrównoważonego rozwoju całościowe i interdyscyplinarne podejście do ładu gospodarczego oznacza dostosowanie zasobochłonności procesów gospodarowania do dostępności wszystkich zasobów, jakimi miasto na danym terenie dysponuje, tj. zasobów przyrodniczych, zasobów pracy i zasobów kapitału,
- 2) zasadzie efektywności (racjonalnego gospodarowania), która ma dwa warianty:
 - a) wydajności, nakazującej przy dopuszczalnym poziomie zużycia zasobów przyrodniczych maksymalizowanie efektów,
 - b) oszczędności, nakazującej przy zadanym poziomie efektu minimalizowanie „zużycia” zasobów przyrodniczych,
- 3) zasadzie zapewnienia wzajemnych korzyści współdziałającym ze sobą podmiotom gospodarującym, którymi są: przedsiębiorstwa, społeczność lokalna, gmina. Wyraża się ona przede wszystkim poprzez partycypację społeczeństwa we wszystkich przedsięwzięciach związanych z rozwojem społeczno-gospodarczym - zarówno w sferze jego planowania i realizacji ustaleń planistycznych, jak i monitorowania oraz kontroli.

Bardzo ważnym elementem przygotowania programu rozwoju – czyli strategii - jest uzyskanie zgody społecznej co do rezultatów procesów planowania, czyli „*uspołecznienie procesu zarządzania rozwojem miasta*”. Chodzi tu o włączanie w prace dotyczące tworzenia dokumentów dalszego rozwoju miasta jak najszerszego grona reprezentantów społeczności lokalnej oraz lokalnych przedsiębiorców. Prace rozpoczęto od analizy danych i oceny sytuacji w mieście. Głównym celem było zebranie opinii o przeszkodach w rozwoju, najważniejszych potrzebach inwestycyjnych i społecznych, które mogą być rozwiązane w latach 2008-2015. Celem było także stworzenie praktycznego dokumentu służącego rozwojowi społecznemu i gospodarczemu miasta. Drugim etapem było zweryfikowanie misji, wizji oraz celów zawartych w dokumencie Strategia rozwoju miasta Zgierza 2002-2010. Następnie cele uszczegółowiono priorytetami, do których określono zadania.

Strategia niniejsza jest także zaproszeniem do współpracy podmiotów lokalnych, zainteresowanych przyszłością miasta Zgierza.

AKTUALIZACJA DOTYCHCZASOWEJ STRATEGII ROZWOJU MIASTA ZGIERZA

Niniejszy dokument jest aktualizacją dotychczasowej Strategii rozwoju miasta Zgierza na lata 2002-2010, przyjętej uchwałą Rady Miasta Zgierza w dniu 27 czerwca 2002 roku. Aktualizacja ta wynika z następujących podstawowych przyczyn:

- 1) wewnętrznych:
 - a) konieczności weryfikacji i aktualizacji istniejących oraz wprowadzenia nowych zadań realizacyjnych,
 - b) konieczności sukcesywnego wdrażania w życie zasad: zrównoważonego rozwoju, racjonalnego gospodarowania i partycypacji społecznej,
- 2) zewnętrznych:
 - a) faktu wejścia Polski w struktury Unii Europejskiej jako członka i wynikającej stąd konieczności ujednoczenia kierunków i celów rozwoju miasta z celami zawartymi w dokumentach strategicznych - na szczeblu Unii Europejskiej, kraju i województwa łódzkiego (jest to podstawowy warunek dalszego ubiegania się miasta o środki europejskie),

b) konieczności dostosowania horyzontu czasowego dokumentów strategicznych do, co najmniej, siedmioletniego cyklu budżetowego Unii Europejskiej - kolejny budżet obejmuje lata 2007-2013. Czas objęty niniejszym dokumentem pokrywa więc cały okres budżetowy z zastosowaniem zasady n+2 dla rozliczeń finansowania regionalnego.

Ogólnie rzecz ujmując niniejszy dokument odpowiada na pytanie co należy zrobić, aby spełnić misję przyjętą dla miasta w 2002 roku, mając na uwadze ograniczenia wynikające przede wszystkim z zasobności budżetu miasta oraz uwarunkowań zewnętrznych (unijnych, krajowych i wojewódzkich). Ustalenia zawarte w tym dokumencie stanowiąc będą merytoryczną podstawę do prowadzenia długookresowej, zrównoważonej i kompleksowej polityki rozwoju miasta Zgierza, przy uwzględnieniu strategicznych kierunków i celów rozwoju Unii Europejskiej, Polski i województwa łódzkiego.

Wizja i misja miasta Zgierza określone w aktualizowanym dokumencie są zgodnie przeniesione na lata 2008-2015.

Wizją miasta jest opis jego wizerunku w długookresowej przyszłości, przy założeniu wystąpienia korzystnych warunków, niezbędnych do jej realizacji. Jest to koncepcja modelu organizacji miasta w przyszłości.

Wizja miasta Zgierza to: *Otwarty i przyjazny Zgierz miejscem Twojego sukcesu i rozwoju*

Misja władz to stwarzanie warunków komfortowych do ustawicznego rozwoju opartego na wiedzy, przedsiębiorczości i zasadach optymalnego zarządzania miastem. Misja to stwarzanie komfortowych warunków w mieście dla jego mieszkańców - obecnych i przyszłych oraz dla inwestycji. Misja to także dążenie do rozwoju szanującego środowisko naturalne oraz miejscową tradycję i kulturę.

Misja miasta Zgierza to: *Stworzenie środowiska przyjaznego dla społeczności lokalnej oraz podniesienia poziomu ich życia i funkcjonowania do standardu europejskiego przez zapewnienie stałego, zrównoważonego rozwoju opartego na solidnej bazie społecznej i gospodarczej.*

OKREŚLENIE CELÓW

Zdefiniowanie celów dla każdego miasta i regionu, dla każdej strategii rozwoju powstającej w naszym kraju, przyczynia się do zwalczania czy też niwelowania zdiagnozowanych słabych stron, maksymalnego czerpania korzyści ze stron mocnych i możliwości miasta dla zapewnienia rozwoju - społecznego i gospodarczego. Cele główne są celami strategicznymi - następnie dzielą się na priorytety działania, czyli cele uzupełniające. Poszczególnym priorytetom przypisane są działania do realizacji, czyli zadania. Przeprowadzono analizę SWOT, będącą narzędziem mierzącym problemy miasta i jednocześnie jednym z najbardziej miarodajnych w określaniu celów.

CELE ROZWOJU MIASTA ZGIERZA NA LATA 2008-2015

<u>CEL 1</u>	ZDROWE, ŚWIATŁE, KULTURALNE I ZINFORMATYZOWANE SPOŁECZEŃSTWO
<u>PRIORYTE T 1.1</u>	TWORZENIE NOWOCZESNEGO PROGRAMU SPORTOWO-REKREACYJNEGO I KULTURALNEGO DLA MIASTA
<u>ZADANIA</u>	<p>1.1.1. ROZSZERZENIE I ZRÓŻNICOWANIE OFERTY REKREACYJNO-SPORTOWEJ I KULTURALNEJ DOSTOSOWANEJ DO POTRZEB ODBIORCÓW</p> <p>1.1.2 POSZERZENIE BAZY DZIAŁALNOŚCI PLACÓWEK KULTURY I REKREACJI ORAZ UNOWOCZEŚNIENIE SPRZĘTU</p> <p>1.1.3. ZACIEŚNIANIE WSPÓŁPRACY POMIĘDZY PLACÓWKAMI</p>
<u>PRIORYTE T 1.2</u>	DOSTOSOWANIE PLACÓWEK OŚWIATOWYCH DO POTRZEB MIESZKAŃCÓW MIASTA I RYNKU PRACY
<u>ZADANIA</u>	<p>1.2.1. PLACÓWKI OŚWIATOWE DOSTOSOWANE DO ZMIENIAJĄCEJ SIĘ RZECZYWISTOŚCI I NOWOCZESNEGO RYNKU PRACY</p> <p>1.2.2. BEZPIECZEŃSTWO MŁODZIEŻY W ZGIERSKICH PLACÓWKACH OŚWIATOWYCH</p> <p>1.2.3. STWORZENIE WARUNKÓW DO ZMIAN FORMY WYCHOWANIA PRZEDSZKOLNEGO</p> <p>1.2.4. POZYSKIWANIE ŚRODKÓW ZEWNĘTRZNYCH NA ROZWÓJ OFERTY EDUKACYJNEJ</p>
<u>PRIORYTE T 1.3</u>	POPRAWA SYSTEMU OPIEKI ZDROWOTNEJ I SOCJALNEJ
<u>ZADANIA</u>	<p>1.3.1. POPRAWA DOSTĘPNOŚCI DO NOWOCZESNYCH METOD LECZNICTWA</p> <p>1.3.2. PRZECIWDZIAŁANIE MARGINALIZACJI I WYKLUCZENIU SPOŁECZNEMU</p> <p>1.3.3. PROFILAKTYKA ZDROWOTNA</p> <p>1.3.4. PRZYWRÓCENIE MEDYCYNY SZKOLNEJ WRAZ Z SZEROKIM PROWADZENIEM EDUKACJI I PROFILAKTYKI PROZDROWOTNEJ WŚRÓD DZIECI I MŁODZIEŻY</p> <p>1.3.5. PROGRAM DZIAŁAŃ W ZAKRESIE WOLONTARIATU PROWADZONEGO PRZEZ MŁODZIEŻ SZKOLNĄ</p>
<u>PRIORYTE T 1.4</u>	BUDOWA SPOŁECZEŃSTWA INFORMACYJNEGO
<u>ZADANIA</u>	<p>1.4.1. ZAKUP I WDROŻENIE INFRASTRUKTURY TELEINFORMATYCZNEJ</p> <p>1.4.2. STWORZENIE PEŁNEGO MONITORINGU MIASTA</p>
<u>CEL 2</u>	CZYSTE ŚRODOWISKO NATURALNE I RACJONALNIE ZAGOSPODAROWANA PRZESTRZEŃ MIASTA
<u>PRIORYTE T 2.1</u>	STWORZENIE PRZYJAZNYCH WARUNKÓW DLA LOKALIZACJI POTENCJALNYCH INWESTYCJI
<u>ZADANIA</u>	2.2.1. ZABEZPIECZENIE TERENÓW POD INWESTYCJE

	2.2.2. ROZBUDOWA I MODERNIZACJA INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ
<u>PRIORYTE</u> <u>T 2.2</u>	STWORZENIE WARUNKÓW DO RACJONALIZOWANIA PRZESTRZENI MIASTA
<u>ZADANIA</u>	2.2.1. PRZYWRACANIE ŁADU PRZESTRZENNEGO ZWŁASZCZA NA TERENACH ŚRÓDMIEJSKICH 2.2.2. ODNOWA ZABYTKOWEGO UKŁADU URBANISTYCZNEGO
<u>PRIORYTE</u> <u>T 2.3</u>	RACJONALNA POLITYKA MIESZKANIOWA
<u>ZADANIA</u>	2.3.1. ROZWÓJ BUDOWNICTWA MIESZKANIOWEGO 2.3.2. EFEKTYWNE ZARZĄDZANIE POSIADANYM ZASOBEM MIESZKANIOWYM
<u>PRIORYTE</u> <u>T 2.4</u>	POPRAWA STANU ŚRODOWISKA NATURALNEGO
<u>ZADANIA</u>	2.4.1. KONTYNUACJA BUDOWY SYSTEMU GOSPODAROWANIA ODPADAMI 2.4.2. OPTYMALNE ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW Z PUNKTU WIDZENIA OCHRONY ŚRODOWISKA 2.4.3. PODNOSZENIE ŚWIADOMOŚCI EKOLOGICZNEJ MIESZKAŃCÓW I PRZEDSIĘBIORCÓW
<u>CEL 3</u>	STABILNY I TRWAŁY ROZWÓJ GOSPODARCZY MIASTA ZGIERZA
<u>PRIORYTE</u> <u>T 3.1</u>	STYMULOWANIE ROZWOJU PRZEDSIĘBIORCZOŚCI
<u>ZADANIA</u>	3.1.1. ZABEZPIECZENIE TERENÓW POD INWESTYCJE USŁUGOWE, USŁUGOWO – MIESZKALNE I PRZEMYSŁOWE POPRZEZ PRZYGOTOWANIE MIEJSCOWYCH PLANÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO 3.1.2. REWITALIZACJA OBSZARU PARKU KULTUROWEGO MIASTO TKACZY DLA POTRZEB USŁUG, W SZCZEGÓLNOŚCI TURYSTYCZNYCH I KULTURY 3.1.3. OPRACOWANIE I WDROŻENIE PROGRAMU ROZWOJU TURYSTYKI DLA MIASTA ZGIERZA 3.1.4. Realizacja Lokalnego Programu Rewitalizacji centrum Zgierza 3.1.5. KONTYNUACJA I WPROWADZENIE NOWYCH PROJEKTÓW REALIZOWANYCH WSPÓLNIE Z INSTYTUCJAMI NAUKI 3.1.6. Rozwijanie współpracy gospodarczej i kulturalnej z miastami krajów europejskich w celu wykorzystania ich doświadczeń w zakresie rozwoju gospodarczego, naukowego i kulturalnego 3.1.7. WSPÓŁPRACA SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO Z ORGANIZACJAMI SAMORZĄDU GOSPODARCZEGO I BIZNESEM W CELU ORGANIZACJI WSPÓLNYCH PRZEDSIĘWZIĘĆ I WZMACNIANIA INSTYTUCJI OTOCZENIA BIZNESU 3.1.8. Pomoc przedsiębiorcom w poszukiwaniu dofinansowania zewnętrznego na rozwój przedsiębiorstw

<p><u>PRIORYTE</u> <u>T 3.2</u></p>	<p>Pozyskiwanie nowych źródeł dochodów budżetu Miasta jako instrumentu rozwoju gospodarczego</p>
<p><u>ZADANIA</u></p>	<p>3.2.1. WYKORZYSTANIE WSPÓŁPRACY SEKTORA PUBLICZNEGO Z PRYWATNYM DO REALIZACJI ZADAŃ WŁASNYCH GMINY</p> <p>3.2.2. TWORZENIE WARUNKÓW DO LOKALIZACJI SIEDZIB FIRM INWESTORÓW ZEWNĘTRZNYCH NA TERENIE MIASTA ZGIERZA</p> <p>3.2.3. TWORZENIE WARUNKÓW DLA OSIEDLANIA SIĘ NOWYCH MIESZKAŃCÓW W ZGIERZU I WIĄZANIA SWOJEGO ROZWOJU Z NASZYM MIASTEM</p>
<p><u>PRIORYTE</u> <u>T 3.3</u></p>	<p>Promocja miasta w celu pozyskania inwestorów, kapitału, mieszkańców i turystów</p>
<p><u>ZADANIA</u></p>	<p>3.3.1. WSPÓŁPRACA Z INSTYTUCJAMI, ORGANIZACJAMI SPOŁECZNYMI I GOSPODARCZYMI, INNYMI SAMORZĄDAMI W CELU PROMOCJI MIASTA WŚRÓD INWESTORÓW I W CELU PROMOCJI DZIAŁALNOŚCI PRZEDSIĘBIORCÓW ORAZ INSTYTUCJI FUNKCJONUJĄCYCH NA TERENIE MIASTA</p> <p>3.3.2. Inicjowanie i wspieranie rozwoju kontaktów samorządowych na szczeblu krajowym i europejskim w celu promocji walorów miasta wśród potencjalnych inwestorów, mieszkańców i turystów</p> <p>3.3.3. wspieranie i organizacja imprez handlowych, kulturalnych, sportowych i naukowych o zasięgu lokalnym, krajowym i europejskim</p> <p>3.3.4. Identyfikacja i gromadzenie danych dotyczących miasta i jego wizerunku</p> <p>3.3.5. gromadzenie, aktualizowanie i upublicznianie aktualnej oferty inwestycyjnej miasta</p> <p>3.3.6. dążenie do uproszczonej formy obsługi potencjalnych inwestorów, turystów i mieszkańców w zakresie należącym do władz lokalnych</p> <p>3.3.7. prowadzenie działań mających na celu tworzenie ogólnodostępnych Zasobów informacyjnych o mieście w sieci internet</p>

CEL 1

PRIORYTET 1.1. Tworzenie nowoczesnego programu sportowo-rekreacyjnego i kulturalnego dla miasta

W ramach zadania należy doprowadzić do realizacji stałych projektów dotyczących rozwoju kultury oraz sportu i rekreacji w mieście. Ich celem jest wzbogacenie oferty dla mieszkańców oraz promocja miasta poprzez m.in.: wspieranie stowarzyszeń kultury fizycznej, organizowanie i współorganizowanie imprez sportowo-rekreacyjnych, modernizację obiektów sportowo - rekreacyjnych, budowę hal gimnastycznych, stałe prowadzenie nauki pływania dla uczniów w klasach 1-3 szkół podstawowych, kontynuację tradycji sportów łyżwiarskich w mieście, wspieranie sportu wyczynowego na poziomie ogólnokrajowym i międzynarodowym jako formy promocji miasta.

W zakresie rozwoju kultury wskazana jest organizacja imprez masowych o zasięgu miejskim, wojewódzkim, ogólnokrajowym, a także międzynarodowym. Ponadto należy umożliwić wszystkim grupom wiekowym uczestnictwo w zespołach zainteresowań i pracowniach specjalistycznych. Funkcjonowanie Zgierskiego Uniwersytetu Trzeciego Wieku jest jednym z priorytetów tych działań.

W sferze amatorskiego ruchu artystycznego powinno dominować dążenie do maksymalnej różnorodności działających kół, zespołów, pracowni dla zapewnienia zainteresowanym komfortu wyboru właściwej oferty.

Stworzenie obiektu spełniającego wymogi dotyczące organizacji imprez masowych powinno nastąpić w drodze pozyskania na terenie miasta istniejącego już obiektu tego typu oraz jego modernizacji pod kątem dostosowania do aktualnych potrzeb,

Celowa jest rozbudowa już funkcjonujących placówek kulturalnych, sportowych, rekreacyjnych i stworzenie im możliwości rozwoju i prowadzenia nowych form działalności.

W ramach poprawy bazy lokalowej i wyposażenia placówek kultury oraz rekreacyjno-sportowych wdrażane powinny być także takie rozwiązania jak m.in. kompleksowe unowocześnienie posiadanych obiektów z dostosowaniem do potrzeb społecznych i prowadzonej działalności statutowej, pozyskanie dodatkowych pomieszczeń lub obiektów na prowadzenie działalności oraz ich nowoczesna adaptacja, współpraca z podmiotami gospodarczymi przy realizacji wspólnych przedsięwzięć, także o charakterze komercyjnym, zagospodarowanie istniejących terenów rekreacyjnych.

Funkcjonujące na terenie miasta placówki kultury i sportu oraz placówki oświatowo-wychowawcze powinny łączyć swe działania w celu zwiększenia atrakcyjności imprez, ukierunkowania i urozmaicenia oferty amatorskiego ruchu artystycznego, dostosowania realizowanych programów do potrzeb i oczekiwań mieszkańców.

PRIORYTET 1.2. Dostosowanie placówek oświatowych do potrzeb mieszkańców miasta i rynku pracy

Należy dynamicznie dążyć do poprawy efektów kształcenia, odzwierciedlonych w egzaminach zewnętrznych poprzez systematyczne zwiększenie godzin zajęć przygotowujących do tych sprawdzianów. Szczególnie istotne jest wspieranie działań mających na celu naukę języków obcych i umiejętności obsługi urządzeń teleinformatycznych.

Sprawą istotną jest dążenie do zwiększenia ilości godzin pracy pedagogów, zatrudnienia psychologów, doradców zawodowych, a także usprawnienia pomocy psychologiczno-pedagogicznej w celu realizacji zadań związanych z kształceniem wychowawczym dzieci i młodzieży.

Głównym zadaniem jest stwarzanie osobom prawnym i fizycznym sprzyjających warunków do zmian rodzajów wychowania przedszkolnego jako jednej z form szukania oszczędności oraz nowego rozwiązania organizacyjnego.

Władze miasta powinny dążyć do wyrównywania szans edukacyjnych uczniów z grup o utrudnionym dostępie do edukacji oraz zmniejszenia różnic w jakości usług edukacyjnych oraz do zmniejszania nierówności w stopniu upowszechnienia edukacji przedszkolnej poprzez pozyskiwanie środków ze struktur zewnętrznych.

PRIORYTET 1.3. Poprawa systemu opieki zdrowotnej i socjalnej

Kwestia dostępności do nowoczesnych usług medycznych jest jednym z najistotniejszych problemów. Długie oczekiwanie w kolejkach i często występujące znaczne oddalenie od pacjenta punktów świadczących wybrane usługi medyczne powinno zostać zniwelowane poprzez podjęcie takich działań jak m.in. utrzymanie obecnie działających przychodni zdrowia, tworzenie w ramach miejskiej służby zdrowia nowych, nowoczesnie wyposażonych specjalistycznych przychodni i gabinetów lekarskich stosownie do zapotrzebowania społecznego, rozbudowanie usług w zakresie rehabilitacji, stałe monitorowanie potrzeb środowiska społecznego w zakresie dostępu do usług medycznych i reagowanie na te potrzeby, poszukiwanie nowych rozwiązań organizacyjno-prawnych prowadzenia usług medycznych w mieście, informatyzacja Miejskiego Zespołu Przychodni Rejonowych.

W tej grupie zadań istotne jest także stałe propagowanie wiedzy z zakresu udzielania pierwszej pomocy.

Przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu powinno być realizowane stale. Narzędziem do realizacji tego zadania może być m.in. pomoc w aktywizacji osób długotrwale bezrobotnych, wsparcie dla osób i rodzin dotkniętych i zagrożonych uzależnieniami oraz przemocą, tworzenie indywidualnych programów wychodzenia z bezdomności, funkcjonowanie ośrodków dziennego wsparcia dla osób niepełnosprawnych, starszych i z zaburzeniami psychicznymi. Władze będą dążyć, aby zadania te były realizowane we współpracy z organizacjami społecznymi i pozarządowymi.

Należy obejmować kompleksowym wsparciem osoby długotrwale bezrobotne poprzez szkolenia, warsztaty, porady specjalistyczne wykorzystując możliwość tworzenia programów rozwojowych z udziałem środków krajowych oraz z Unii Europejskiej.

W stosunku do osób i rodzin dotkniętych czy zagrożonych uzależnieniami oraz przemocą niezbędne jest wsparcie w formie pracy socjalnej, działań o charakterze interwencyjnym, a także w postaci wszechstronnego i specjalistycznego poradnictwa. Powinna być również podjęta szeroko rozumiana profilaktyka uzależnień w szkołach i innych placówkach. Kluczową formą pracy środowiskowej powinno być wypracowanie interdyscyplinarnego podejścia do problemów alkoholizmu, narkomanii i przemocy w rodzinie.

Istnieje potrzeba planowania działań w kierunku łagodzenia skutków bezdomności poprzez indywidualny program wychodzenia z bezdomności.

Szczególnie ważnym zadaniem jest uzupełnienie edukacji szkolnej edukacją zdrowotną dzieci i młodzieży w celu wdrożenia od najmłodszych lat nawyków zdrowotnych sprzyjających zdrowiu. W tym celu należy dążyć do odnowienia funkcjonowania gabinetów lekarskich w szkołach.

Propagowanie idei wolontariatu wśród młodzieży szkolnej, m.in. w zakresie pomocy kolegom w nauce, wsparcia ludziom chorym, słabym i potrzebującym, sprzyja kształtowaniu właściwych postaw społecznych przyszłych obywateli miasta i państwa.

W tworzeniu i aktywizowaniu młodzieżowego wolontariatu w Zgierzu dużą rolę mogą i powinny odgrywać: Młodzieżowa Rada Miasta Zgierza i samorządy uczniowskie w szkołach.

PRIORYTET 1.4. Budowa społeczeństwa informacyjnego

Głównymi celami budowy społeczeństwa zorientowanego na przesył i odbiór informacji jest przekazywanie ich bez względu na czas i przestrzeń oraz powszechne, otwarte i nielimitowane korzystanie z internetu jako źródła informacji.

Miasto będzie zmierzać do budowy społeczeństwa informacyjnego poprzez wykorzystywanie nowoczesnych technologii przy realizacji celów gminy i propagowania wśród mieszkańców dostępu do usług świadczonych drogą elektroniczną. Proces budowy społeczeństwa informacyjnego musi być powiązany z rozwojem infrastruktury teleinformatycznej oraz wyrównywaniem dysproporcji w zakresie dostępu i wykorzystania technologii informacyjnych i komunikacyjnych. Dbając o poprawę wykorzystania zaawansowanych technologii informacyjnych przez mieszkańców zaplanowana jest rozbudowa istniejącego systemu zarządzania oświatą.

Rozbudowa istniejącego systemu monitoringu wizyjnego miasta oraz zmiana technologii transmisji danych w celu stworzenia pełnego monitoringu da możliwość bezproblemowego komunikowania się między jednostkami szybkiego reagowania. Rozbudowa samego monitoringu doprowadzi do zwiększenia liczby kamer, przy jednoczesnym rozbudowaniu istniejących już punktów kamerowych. Monitoring przyczyni się do poprawy bezpieczeństwa mieszkańców i ograniczy, poprzez szybką reakcję policji i straży miejskiej, akty wandalizmu oraz usprawni działanie służb ratowniczych.

CEL 2

PRIORYTET 2.1. Stworzenie przyjaznych warunków dla lokalizacji potencjalnych inwestycji

Kwestia zabezpieczenia terenów dla różnorodnych inwestycji stanowi wstępny, ale bardzo znamieny element prowadzenia racjonalnej polityki gospodarczej. Należy dążyć do regulowania stanów prawnych i porządkowania stosunków własnościowych pozwalających w konsekwencji wyłonić jednorodne prawnie i planistycznie tereny inwestycyjne. Właściwe ukierunkowanie prac nad wprowadzeniem i modernizacją układu ciągów komunikacyjnych i rozlokowaniem sieci infrastrukturalnej stworzy właściwe warunki dla możliwości rozwoju inwestycji.

Dla rozwoju inwestycji gospodarczych i komunalnych wyodrębnia się na terenie miasta Zgierza obszary pod zabudowę przemysłową, usługową i mieszkaniową.

Dla terenów inwestycyjnych projektuje i realizuje się uzbrojenie w sieci wodno - kanalizacyjne wraz z modernizacją Miejskiej Oczyszczalni Ścieków oraz podejmuje się współpracę z innymi gestorami infrastruktury.

Podejmuje się również działania polegające na częściowej eliminacji ruchu ciężkiego z centrum miasta poprzez sukcesywne planowanie i realizowanie obwodnic śródmiejskich, także w porozumieniu z sąsiednimi gminami.

PRIORYTET 2.2. Stworzenie warunków do racjonalizowania przestrzeni miasta

Diagnoza układu funkcjonalno-przestrzennego miasta stanowi wypadkową stanu istniejącego (istniejące zainwestowanie i użytkowanie terenów), zamierzeń realizacyjnych oraz zakładanych kierunków i tempa dalszego rozwoju miasta.

Strategiczną politykę przestrzenną miasta, kierunki zmian w zagospodarowaniu przestrzeni miejskiej określa „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania miasta Zgierza”.

Biorąc powyższe pod uwagę, uznaje się, że ład przestrzenny w Zgierzcu nie jest w pełni zadowalający i wymaga kontynuowania procesu kształtowania układów urbanistycznych o charakterze ogólnomiejskim, uregulowań prawnych dotyczących układu funkcjonalno-przestrzennego w centralnym rejonie miasta.

Głównymi celami polityki przestrzennej miasta jest uzyskiwanie coraz wyższej sprawności funkcjonowania struktur przestrzennych poprzez przekształcenie układu komunikacyjnego, przeciwdziałanie degradacji walorów miasta w zakresie środowiska przyrodniczego i dziedzictwa kulturowego.

PRIORYTET 2.3. Racjonalna polityka mieszkaniowa

Celem działań jest wspieranie i realizacja budownictwa mieszkaniowego dostosowanego do zróżnicowanych potrzeb i możliwości materialnych mieszkańców miasta (należy tu wymienić budownictwo społeczne, spółdzielcze, komunalne, ze szczególnym naciskiem na budownictwo socjalne).

Kontynuacja działalności Towarzystwa Budownictwa Społecznego, to nadal niezwykle efektywny sposób na budowę mieszkań na wynajem.

Wciąż niewystarczający, w stosunku do potrzeb, mieszkaniowy zasób miasta Zgierza, uniemożliwiający zaspokojenie mieszkaniowych potrzeb mieszkańców miasta, wymaga opracowania programu budowy mieszkań socjalnych i realizację podjętych już zadań w zakresie adaptacji istniejących gminnych obiektów budowlanych na cele mieszkaniowe.

Realizacji efektywnego zarządzania zasobem mieszkaniowym służyć będzie opracowanie programu dotyczącego gospodarowania zasobem mieszkaniowym miasta. Zasób wymaga remontów i modernizacji substancji mieszkaniowej. Powinno się dążyć do ich stopniowego realizowania. Ponadto należy sukcesywnie wdrażać nową politykę czynszową w mieszkaniowym zasobie komunalnym, zmierzającą do urealnienia czynszów.

Nadal powinna być prowadzona prywatyzacja mieszkaniowego zasobu miasta Zgierza, poprzez sprzedaż lokali mieszkalnych. Dałoby to szansę na doprowadzenie do korzystnych zmian w stanie utrzymania zasobów. Jednocześnie pomogłoby w odciążeniu budżetu miasta poprzez zmniejszenie partycypacji miasta w kosztach remontów budynków.

PRIORYTET 2.4. Poprawa stanu środowiska naturalnego

Jedną z możliwości poprawy systemu gospodarowania odpadami jest prowadzenie monitoringu gospodarki odpadami, które umożliwi gromadzenie informacji dotyczących ilości wytwarzanych odpadów z uwzględnieniem ich wykorzystania, unieszkodliwiania, w tym unieszkodliwiania przez składowanie i selektywną zbiórkę. Pozwala na kontrolę zagrożeń stwarzanych przez powstające odpady oraz interwencję w razie wykrytych nieprawidłowości w ich obrocie. Ponadto odpady komunalne stanowią potencjalne źródło surowców wtórnych.

Należy dążyć do sytuacji, aby odpady były gromadzone w specjalnie do tego przygotowanych pojemnikach, skupowane. Narzędziem do realizacji takiego działania jest wdrożenie systemu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych, co w znacznym stopniu przyczyniłoby się do obniżki cen za wywóz odpadów na terenie miasta Zgierza. Wiąże się to z większą ilością wysepek ekologicznych na terenie miasta jak i selekcji u źródła, czyli w domach mieszkańców. Należy wypracować politykę odbierania odpadów posegregowanych zarówno na osiedlach domków jednorodzinnych jak i na osiedlach mieszkaniowych. Należy eliminować dzikie wysypiska śmieci między innymi poprzez właśnie selektywną zbiórkę odpadów jak i akcje uświadamiające mieszkańców o niekorzystnych skutkach takiego działania dla całego społeczeństwa zgierskiego.

Docelowym kierunkiem zagospodarowania terenu z punktu widzenia ochrony środowiska jest kierunek rekreacyjny i wypoczynkowy. Należy dążyć do wprowadzania zieleni, a w tym nasadzeń jednorocznych. Na terenach gdzie będzie to możliwe powinny być utworzone miejsca do czynnego wypoczynku dla dzieci i młodzieży oraz dla osób starszych.

Podstawowym celem podejmowanych działań z zakresu podnoszenia świadomości ekologicznej mieszkańców i przedsiębiorstw jest edukacja ekologiczna. Polega ona na uzyskaniu, u adresatów i uczestników zadań, pozytywnych zmian dotyczących poziomu ich wiedzy z zakresu ochrony środowiska i świadomości ekologicznej oraz wykształcenie u nich postaw proekologicznych.

CEL 3

PRIORYTET 3.1. Stymulowanie rozwoju przedsiębiorczości

Jednym z priorytetowych zadań miasta przez najbliższe lata powinno być przygotowanie terenów inwestycyjnych. Po ich zagospodarowaniu budżet miasta Zgierza zwiększy się z tytułu wpływów z podatku od nieruchomości i udziału miasta w podatkach od osób fizycznych i prawnych.

Opracowanie planów zagospodarowania przestrzennego zdecydowanie przyspiesza proces inwestycyjny. Umożliwia również szybsze przekazywanie wolnych terenów dla inwestorów. Plany zagospodarowania przestrzennego wyznaczają również, w połączeniu z innymi aktami prawa miejscowego, strategię rozwoju obszarów, na których są opracowane. Na terenach, dla których opracowanie planu zagospodarowania przestrzennego jest obligatoryjne, brak planu uniemożliwia prowadzenie nowych inwestycji.

Dla rozwoju gospodarczego i podniesienia atrakcyjności Zgierza niezbędnym jest stworzenie warunków dla rozwoju usług w naszym mieście. Strategicznym obszarem w tym zakresie powinno stać się historyczne centrum miasta. Stare Miasto i obszar Nowego Miasta stanowią duży potencjał dla rozbudowy usług i wielorodzinnego budownictwa mieszkaniowego, jak również miejsc rekreacji- nie tylko dla Zgierzan. Realizacja Lokalnego Programu Rewitalizacji powinna być prowadzona pod kątem stwarzania nowych miejsc pracy w usługach, rozwoju oferty kulturalnej i powstawania nowych zasobów mieszkaniowych o charakterze niesocjalnym. Efektem rewitalizacji będzie też rozwiązanie problemów społecznych występujących na objętym nią obszarze. Odbudowa historycznego kompleksu budownictwa drewnianego spowoduje również, poprzez translokację budynków z innych obszarów miasta na teren Parku Kulturowego, architektoniczne uporządkowanie zabudowy ulic i poprawę odbioru wizualnego Zgierza. Rewitalizacja Parku Kulturowego dla potrzeb turystyki i usług spowoduje powstanie produktu turystycznego przynoszącego dochód dla budżetu miasta Zgierza i przedsiębiorców inwestujących na tym terenie. Należy pamiętać, że miejsca pracy w turystyce należą do najmniej kapitałochłonnych.

Miasto Zgierz poprzez swoje położenie i posiadany potencjał staje się możliwym miejscem pobytu dla turystów jedno lub kilkudniowych. Szczególną szansą jest turystyka biznesowa i konferencyjna. Należy stworzyć nowoczesny i spójny system rozwoju turystyki. Program Rozwoju Turystyki- w miarę możliwości- dla wywołania efektu skali powinien być wdrażany w całym powiecie zgierskim.

Ważnym zadaniem jest rozwój przedsiębiorczości w oparciu o wykorzystanie i tworzenie nowych technologii i innowacyjności. W tym zakresie niezbędna jest współpraca z instytucjami otoczenia biznesu, przedsiębiorcami i światem nauki. Pomocnym w rozwoju nowoczesnego biznesu jest również wsparcie poprzez doradztwo dla przedsiębiorców w zakresie umiejętności korzystania z możliwości dofinansowania inwestycji i na doskonalenie kadr. Miasto, wspólnie z przedsiębiorcami powinno korzystać z doświadczeń regionów i miast z Europy Zachodniej i innych rozwiniętych krajów świata.

PRIORYTET 3.2. Pozyskiwanie nowych źródeł dochodów budżetu miasta jako instrumentu rozwoju gospodarczego

Zadania własne gminy można realizować z wykorzystaniem kapitału przedsiębiorców zainteresowanych współpracą z gminą w wypełnianiu ustawowo przypisanych jej zadań. Budżet miasta Zgierza nie pozwala na jednorazowe duże nakłady inwestycyjne np. w zakresie budownictwa mieszkaniowego socjalnego czy inwestowania w obiekty sportowe. Jednocześnie następuje wzrost gospodarczy, który odbywa się w naszym mieście, którego wynikiem są zwiększone dochody do budżetu miasta. Gminę stać będzie więc na rozłożoną w czasie zapłatę za wykonywane usługi w obiektach, których budowę sfinansują prywatni przedsiębiorcy. Rozsądnie prowadzona polityka w zakresie współpracy sektora publicznego z prywatnym może doprowadzić do współpracy z przedsiębiorcami i kapitałem lokalnym.

Strategia pozyskiwania nowych źródeł dochodów powinna być ukierunkowana na zwiększenie wpływów do budżetu nie poprzez fiskalizm (podnoszenie stawek podatków i opłat), czy pozyskiwanie wpływów ze sprzedaży majątku, ale poprzez lokalizowanie na terenie Zgierza nowych inwestycji, siedzib firm i zwiększenia liczby pracujących mieszkańców w naszym mieście. Zwiększenie wpływów do budżetu miasta z tytułu udziału gminy w podatkach dochodowych od osób fizycznych i prawnych może się odbyć zarówno poprzez bogacenie się przedsiębiorców zgierskich i pracujących mieszkańców, ale również system zachęt do zamieszkania w Zgierzu mieszkańców innych miast i wsi, a pracujących w okolicznych miejscowościach. Wymaga to stworzenia po pierwsze oferty inwestycyjnej w tym dotyczącej terenów dla budownictwa mieszkaniowego, ale również uatrakcyjnienia oferty dla potencjalnych nowych mieszkańców, głównie usługowej, kulturalnej, sportowej, rekreacyjnej i oświatowej.

PRIORYTET 3.3. Promocja miasta w celu pozyskania inwestorów, kapitału, mieszkańców i turystów

Oprócz prowadzenia działań we własnym zakresie, władze miasta Zgierza mają na uwadze wspieranie rozwoju miasta i regionu łódzkiego, pobudzanie przedsiębiorczości, poprawę warunków prowadzenia działalności gospodarczej dla podmiotów już istniejących i przyciąganie nowych inwestycji, a także budowanie pozytywnego wizerunku miasta jako dobrego miejsca do życia i prowadzenia działalności. W tym celu powinny rozwijać nawiązaną współpracę z organizacjami gospodarczymi i pozarządowymi. Należy także wspierać możliwość powiększania grona tworzącego współpracę pomiędzy władzami a organizacjami gospodarczymi o zainteresowane podmioty gospodarcze. Dla realizacji założeń dotyczących stymulowania rozwoju miasta należy utrzymać cykliczność spotkań władz z organizacjami gospodarczymi, społecznymi, a także z innymi samorządami. Działania tego typu służą pozyskiwaniu nowych inwestorów, zwiększania liczby turystów, a także wymianie informacji, identyfikacji potrzeb i ograniczeń oraz nawiązywaniu nowych kontaktów.

Uczestnictwo w imprezach o charakterze kulturalnym, naukowym, sportowym, handlowym czy też gospodarczym oraz ich organizacja przyczynia się nie tylko do promowania miasta. Jest okazją do zaprezentowania oferty miasta, np. w dziedzinie inwestycyjnej. Podczas takich imprez nawiązywane są nowe oraz umacniane istniejące kontakty ze środowiskiem inwestorów. Oprócz podejmowanych działań bezpośrednich, władze Zgierza powinny nadal wspierając inicjatywy innych podmiotów, które dążą do poprawy wizerunku miasta.

Informacje i opinie o mieście pojawiające się w mediach oraz przekazach lokalnej

społeczności powinny być szybko identyfikowane i gromadzone, aby następnie mogły być poddane analizie i wykorzystane w kreowaniu wizerunku miasta. Ma to zasadniczy wpływ na promocję miasta i pozwala na zidentyfikowanie słabych i mocnych stron, a także szans i zagrożeń.

Tworzenie sprzyjających warunków do lokalizacji inwestycji leży w interesie władz lokalnych, które mogą indukować działania sprzyjające inwestorom, także uzależnione od zewnętrznych podmiotów. Dla inwestycji ważne jest uzbrojenie terenu, lokalizacja, powierzchnia, ale także istnienie otoczenia, na które składa się łatwy dostęp do instytucji urzędowych oraz finansowych, a także siły roboczej. Władze miasta powinny nawiązywać nowe i kontynuować istniejące kontakty z instytucjami otoczenia biznesu posiadającymi bazę materialną, techniczną, zasoby ludzkie i kompetencje niezbędne do świadczenia usług na rzecz sektora gospodarczego, również gromadzić o nich niezbędne informacje w celu ich ewentualnego ujmowania w ofertach inwestycyjnych.

Tworzenie pozytywnego wizerunku miasta na forum krajowym i zagranicznym jest efektem działań władz, mieszkańców, instytucji, podmiotów i turystów funkcjonujących na jego terenie. Władze lokalne mogą wizerunek kreować również poprzez podejmowanie działań marketingowych skierowanych do wszystkich wyżej wymienionych środowisk, a polegających na informowaniu i wyjaśnianiu działań samorządu. Polega to na prowadzeniu działań ciągłych obejmujących wszelkie dostępne środki przekazu - prasa, radio, telewizja, w tym najłatwiej dostępny - Internet oraz różnego rodzaju publikacje. Publikacje powinny obejmować albumy, foldery, broszury, a nawet ulotki i plakaty informacyjne. Materiały promocyjne miasta mają skuteczny zakres oddziaływania, gdy są rozprowadzane w szerokim zakresie - w środowisku biznesowym, instytucjach i organizacjach wspierających rozwój miasta, a także w hotelach, biurach podróży, restauracjach i pubach odwiedzanych przez turystów. Należałoby w sposób możliwie najbardziej przystępny wyjaśniać działania władz, np. w formie wydawnictw popularyzatorskich.

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Zgodnie z ustawą o dochodach jednostek samorządu terytorialnego źródłami dochodów miasta Zgierza są:

- 1) dochody własne - w tym także środki pozyskane z budżetu Unii Europejskiej oraz inne środki pochodzące ze źródeł pozakrajowych - niepodlegające zwrotowi, ponadto głównie podatek dochodowy od osób fizycznych i podatek dochodowy od osób prawnych,
- 2) subwencja ogólna - z częścią oświatową i rekompensującą,
- 3) dotacje celowe z budżetu państwa - na zadania własne i zadania zlecone.

Pomimo stabilności budżetu miasta Zgierza, zadłużenie stwarza ograniczone samodzielne możliwości inwestycyjne w mieście. Jedynym źródłem poprawy wyniku finansowego może być zwiększenie dochodów, m.in. poprzez zbywanie pozostającego w posiadaniu gminy majątku. Wydatki majątkowe są utrzymywane na stabilnym poziomie – stanowi to dogodne warunki do zabezpieczenie pokrycia środków na wkład własny przez gminę miasto Zgierz dla przygotowywanych projektów inwestycyjnych, które muszą uzyskać dofinansowanie z funduszy zewnętrznych, w tym unijnych i współpracy publiczno - prywatnej.

Zgodnie z założeniami niniejszego dokumentu władze lokalne będą zmierzać do pozyskiwania zewnętrznych środków finansowych na współfinansowanie zadań

inwestycyjnych i społecznych.

WSPÓŁPRACA Z INWESTOREM PRYWATNYM

Gmina Miasto Zgierz przy obecnej sytuacji finansowej nie jest w stanie pokryć nakładów na inwestycje samodzielnie. Jednocześnie władze są zobligowane do realizacji przedsięwzięć służących interesowi społecznemu. Brak możliwości ubiegania się o dofinansowanie ze środków zewnętrznych w części przypadków, niezakwalifikowanie się do dofinansowania, istnienie bardzo ważnych do realizacji potrzeb, narzuca konieczność poszukiwań alternatywnych do środków unijnych źródeł finansowania.

Rozwój Zgierza może być wspierany przez współpracę z inwestorem prywatnym. Współpraca może mieć różne formy. Zawsze jednak ma ona charakter cywilnoprawny.

INSTYTUCJE FINANSUJĄCE

We wdrażaniu nowego przedsięwzięcia realizowanego w mieście szczególną rolę mogą odgrywać również instytucje finansowe. Poza bankami finansującymi inwestycje, należy tu wymienić firmy ubezpieczeniowe, fundusze emerytalne oraz fundusze inwestycyjne.

REALIZACJA, MONITORING I AKTUALIZACJA STRATEGII ROZWOJU MIASTA ZGIERZA

Skuteczna realizacja zapisów strategii rozwoju miasta jest możliwa przy skorelowaniu z przyjętymi planami finansowymi dla miasta Zgierza. Pozwoli to na racjonalne gospodarowanie środkami finansowymi budżetu miasta z jednej strony i na skuteczne planowanie strategiczne w odniesieniu do możliwości finansowych z drugiej.

Realizacja strategii rozwoju miasta jest procesem ciągłym i rozłożonym w czasie. Należy ją poddać koordynacji i weryfikacji, czyli tzw. monitoringowi. Zostanie powołany stały zespół monitorujący i koordynujący realizację strategii, złożony z kierownictwa Urzędu Miasta Zgierza, pracowników Urzędu Miasta Zgierza oraz ewentualnie konsultantów zewnętrznych z zakresu infrastruktury społecznej i gospodarczej. Zespół za pomocą wskaźników weryfikacji strategii rozwoju miasta powinien przynajmniej raz w roku dokonywać oceny stopnia jej realizacji. Ponadto powinien realizować działania koncepcyjne polegające m.in. na realizacji działań kreacyjnych, organizacyjnych i informacyjnych. Strategia rozwoju, jak każdy dokument planistyczny miasta Zgierza, powinien być skutecznie i efektywnie wprowadzany w życie. Zespół ds. Monitorowania i realizacji strategii rozwoju miasta powinien zostać powołany w krótkim czasie po uchwaleniu nowego dokumentu pn. „Strategia rozwoju miasta Zgierza na lata 2008 – 2015”.

Zgłaszane uwagi oraz ewentualne uzupełnienia powinny zostać ujęte w corocznych opracowaniach. W tym samym czasie mogą zostać opracowane rozszerzenia bądź uzupełnienia będące aktualizacją obowiązującej strategii o ewentualne nowe cele i zadania.

